

Φυσικό Περιβάλλον

Ο ποταμός Αώος πηγάζει από τα βουνά της Πίνδου, βόρεια του Μετσόβου, ρέει βόρεια, ενώνεται με τους δύο κύριους παραποτάμους του, τον Βοϊδοράτη και τον Σαραντάπορο, διασχίζει τα ελληνοαλβανικά σύνορα όπου μετονομάζεται σε Vjosa, τροφοδοτείται από άλλους παραποτάμους και εκβάλλει 270 χιλιόμετρα πιο μακριά στην Αδριατική θάλασσα.

Αώος

Ένας μοναδικός ποταμός ελεύθερης ροής

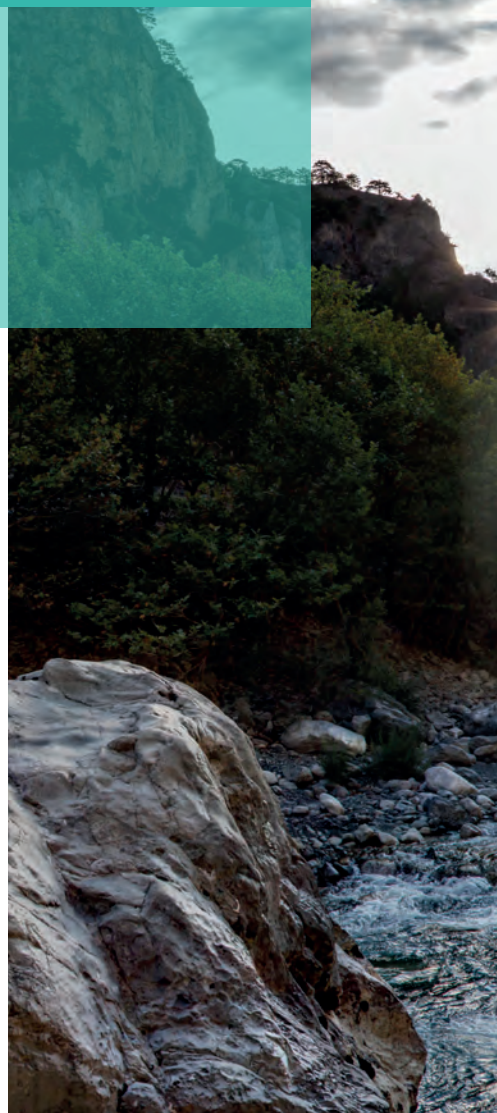
ΚΕΙΜΕΝΟ - ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ:
Ιόλη Χριστοπούλου,
Διευθύντρια πολιτικής, The Green Tank

Αλεξάνδρα Παππά,
Υπεύθυνη Προγράμματος για το Νερό, MedINA

Τόνια Γαλάνη,
Συντονίστρια Προγραμμάτων, Πίνδος Περιβαλλοντική

Με εξαίρεση το σύμπλεγμα φραγμάτων της ΔΕΗ στις πηγές του που σχηματίζει την ομώνυμη τεχνητή λίμνη, ο Αώος ρέει χωρίς μεγάλα εμπόδια ως τις εκβολές του. Το ίδιο ισχύει και για ένα σημαντικό μέρος των παραποτάμων και ρεμάτων του. Το στοιχείο αυτό τον καθιστά σπάνιο και ξεχωριστό καθώς δεν υπάρχει άλλο ποτάμι στην Ευρώπη που για τόσα πολλά συνεχόμενα χιλιόμετρα ρέει χωρίς φραγμούς και φράγματα. Για

αυτό η διατήρηση του τελευταίου ποταμού ελεύθερης, φυσικής και άγριας ροής της Ευρώπης έχει τεθεί στο επίκεντρο της δράσης ελληνικών, αλβανικών και διεθνών επιστημονικών και περιβαλλοντικών φορέων. Η διατήρηση της μοναδικότητας του Αώου-Vjosa εξαρτάται από δύο παράγοντες. Πρώτον από την αποτροπή των απειλών που αντιμετωπίζει, με κυριότερη την κατασκευή υδροηλεκτρικών φραγμάτων αλλά και

© Σ. Αρπάτης/MedINA, Ποταμός Αόος

τις ανεξέλεγκτες αμοληψίες ή τα σχέδια εκτροπής του. Δεύτερος παράγοντας είναι η εξασφάλιση της κατάλληλης και ενιαίας θεσμικής προστασίας σε όλο του το μήκος και στις δύο χώρες.

Εθνικό Πάρκο Vjosa

Η προσοχή όλων είχε στραφεί αρχικά στην Αλβανική πλευρά όπου τα τελευταία χρόνια είχαν ανακοινωθεί σχέδια για την κατασκευή

μεγάλων υδροηλεκτρικών έργων κατά μήκος του ποταμού. Μετά από επιτυχημένες προσπάθειες τοπικών και διεθνών περιβαλλοντικών οργανώσεων, τα σχέδια ακυρώθηκαν από τα τοπικά δικαστήρια και η συζήτηση για το μέλλον του ποταμού Vjosa άλλαξε άρδην.

Από το 2021, τις ανακοινώσεις για νέα μεγάλα φράγματα αντικατέστησαν οι δεσμεύσεις – σε ανώτατο πολιτικό

© Σ. Αρπάτης/MedINA, Vjosa, Αλβανία

επίπεδο – για την προστασία του ποταμού. Με τη συνδρομή διεθνών φορέων σε μικρό χρονικό διάστημα οι δεσμεύσεις έγιναν πραγματικότητα. Τον Μάρτιο του 2023 υπογράφηκε η θεσμοθέτηση του νέου Εθνικού Πάρκου Άγριου Ποταμού Vjosa . Το νέο Εθνικό Πάρκο καλύπτει το σύνολο του ποταμού εντός Αλβανίας από τα ελληνο-αλβανικά σύνορα μέχρι το δέλτα του και αρκετούς από τους ελεύθερης ροής παραποτάμους του συνολικού μήκους 409 χλμ καθώς και παραποτάμους εκτάσεις. Στο επόμενο χρονικό διάστημα αναμένεται περαιτέρω επέκταση του εθνικού πάρκου.

Η προστασία του Αώου στην Ελλάδα

Στην Ελλάδα, η προστασία του Αώου ξεκινά έξι δεκαετίες πριν, όταν εντάσσεται στον Εθνικό Δρυμό Πίνδου (Βάλια Κάλντα) το 1966 και στον Εθνικό Δρυμό Βίκου-Αώου το 1973. Σήμερα το μεγαλύτερο μέρος του ποταμού καλύπτεται από το Εθνικό Πάρκο Βόρειας Πίνδου και 13 περιοχές Natura 2000, αλλά και το Γεωπάρκο Βίκου-Αώου. Ωστόσο, το θεσμικό αυτό πλαίσιο δεν καλύπτει το σύνολο του ποταμού και της λεκάνης απορροής του στην Ελλάδα. Χωρίς καθεστώς προστασίας βρίσκονται

20 από τα 70 χλμ του ποταμού Αώου από την περιοχή της Κόνιτσας προς τα ελληνο-αλβανικά σύνορα, 6 από τα 15 χλμ του Βοϊδομάτη και τα 40 χλμ του Σαραντάπορου, πολλά ρέματα αυτών και άλλες εκτάσεις της λεκάνης απορροής του. Το αποτέλεσμα είναι να προωθούνται έργα και σχέδια όπως τα μικρά υδροηλεκτρικά έργα ή σχέδια εγκιβωτισμού του ποταμού που αν υλοποιηθούν θα αλλοιώσουν τον χαρακτήρα του.

Αναγνωρίζοντας την ανάγκη παρέμβασης, η διεθνής συμμαχία «Σώστε την μπλε καρδιά της Ευρώπης», εκπροσωπούμενη στην

Ελλάδα από τις περιβαλλοντικές οργανώσεις Πίνδος Περιβαλλοντική, Μεσογειακό Ινστιτούτο για τη Φύση και τον Άνθρωπο (MedINA), και τη δεξαμενή σκέψης The Green Tank, ανέλαβε δράση. Σημαντικός εταίρος της προσπάθειας η Διεθνής Ένωση για την Προστασία της Φύσης – IUCN όπως και πλήθος επιστημόνων από την Ελλάδα και το εξωτερικό.

Με τις μελέτες επιβεβαίωσαν ότι οι οικολογικές, πολιτιστικές και γεωλογικές αξίες της περιοχής είναι άρρηκτα συνδεδεμένες με την υδρομορφολογία του ποταμού ως ελεύθερης ροής και πληρούς

© Σ. Αρπάτης/MedINA,
Εντυπωσιακοί ραϊάνδροι
στο Σαραντάπορο

© Σ. Αρπάτης/MedINA, Τμήμα
του Αώου που δεν προστατεύεται -
Κοιλάδα της Κόνιτσας

τις προϋποθέσεις ώστε να επεκταθεί το πλέγμα προστασίας μέχρι τα ελληνο-αλβανικά σύνορα. Με αυτόν τον τρόπο η περιοχή θα εξακολουθήσει να φιλοξενεί προστατευόμενα είδη άγριας ζωής, όπως είναι η καφέ αρκούδα, ο λύκος, το ζαρκάδι, το αγριόγιδο και η βίδα, και τα νερά της λεκάνης απορροής του Αώου θα φιλοξενούν παγκοσμίως απειλούμενα είδη όπως είναι το ευρωπαϊκό χέλι και είδη ψαριών που εντοπίζονται μόνο κατά μήκος του και πουθενά αλλού στον κόσμο. Η προστασία της περιοχής μπορεί να συνδυαστεί με την προώθηση βιώσιμων τουριστικών δραστηριοτήτων μαζί με την καλλιέργεια προϊόντων διατροφής υψηλής ποιότητας και την κτηνοτροφία μικρής κλίμακας, δίνοντας προοπτικές τοπικής βιώσιμης ανάπτυξης. Εξάλλου, οι τοπικές κοινωνίες που απειλούνται από την εγκατάλειψη των περιοχών αυτών, στηρίζουν καθολικά τη λήψη μέτρων για την προστασία του ποταμού.

Συνεπώς, η θεσμοθέτηση ενός ισχυρού και ενιαίου καθεστώτος προστασίας που θα καλύπτει το σύνολο του ποταμού είναι προτεραιότητα.

Η θετική εξέλιξη είναι ότι η ελληνική πολιτεία φαίνεται να κατανοεί την ανάγκη προστασίας του Αώου σε όλο το μήκος του και αξιοποιώντας τις προτάσεις που έχουν υποβληθεί, έχει εκφράσει εντός και εκτός συνόρων τη βούληση να λάβει μέτρα. Ο σχεδιασμός που έχει ανακοινωθεί είναι ότι το τμήμα της λεκάνης απορροής του Αώου που μέχρι σήμερα βρίσκεται εκτός προστασίας αρχικά θα χαρακτηριστεί ως προστατευόμενος φυσικός σχηματισμός και στη συνέχεια θα ενταχθεί ως τμήμα του Εθνικού Πάρκου Βόρειας Πίνδου.

Με την Αλβανία να έχει ήδη κάνει το βήμα της αναγνώρισης της Vjosa ως Εθνικό Πάρκο Άγριου Ποταμού και την Ελλάδα να προγραμματίζει την επέκταση της προστασίας, η δημιουργία του πρώτου Διασυνοριακού Πάρκου Άγριου Ποταμού στην Ευρώπη φαίνεται να είναι πλέον εφικτή.

Διασχίζοντας τον Αώο

Από την Κόνιτσα μέχρι την Πρεμετή

ΚΕΙΜΕΝΟ:
Κυριάκος Παπαγεωργίου

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ:
Άννα Καλαϊτζή

Ο Αώος είναι ένα πολυδαίδαλο ποτάμι που πηγάζει από τη λίμνη των ομώνυμων πηγών, πάνω από το Μέτσοβο, για να διαγράψει μια ατέρμονη και αλυσιδωτή πορεία διαμέσου των ηπειρώτικων βουνών και να περάσει, ήσυχος πια, στην κοιλάδα της Κόνιτσας. Από κει, κι αφού διέρθει τα ελληνικά σύνορα και συναντήσει τον Σαραντάπορο, μαζί του θα ξεχυθεί ως τη θάλασσα της Αδριατικής, όπου και θα εκβάλει.

Η πορεία του ποταμού δεν έχει να κάνει με τις ήμερες διασχίσεις πεδινών εκτάσεων και ήπιων ανάγλυφων της ηπειρωτικής χώρας. Διανύει μια τραχιά και πυκνή οροθεσία, μέσα από στενώματα, πόρους και φαράγγια, ίσαμε την έξοδό του στην κοιλάδα της Κόνιτσας. Θα

περάσει κάτω από το Μαυροβούνι, θα δεχτεί τα νερά τού Αρκουδορέματος, θα κυλήσει ήρεμος ως τη Βωβούσα, κι από κει, αφού στριμωχτεί κάτω από το Αυγό της Βάλια Κάλντα, θα διεκδικήσει πέρασμα ανάμεσα στις πανύψηλες ορθοπλαγιές του Σμόλικα και της Γκαμήλας. Θα σκάψει ανάμεσά τους και θά βρει πέρασμα σε έναν από τους ωραιότερους πόρους με ορεινές κλεισούρες, ωστόσο βγει στο περίφημο γεφύρι της Κόνιτσας.

Από το γεφύρι της Κόνιτσας θα παρακολουθήσουμε την πορεία του ποταμού κοντά ή δίπλα στη ροή του μέχρι να φτάσει στη μεθόριο γραμμή των ελληνοαλβανικών συνόρων στη Μέρτζανη, και από εκεί θα τον ακολουθήσουμε ίσαμε την Πρεμετή διαγράφοντας ένα εκπληκτικά εντυπωσιακό τόξο κάτω σχεδόν από τις απόκρημνες πλαγιές της Νεμέρτσικας.

Στρατοπαιδεύουμε στο Καταφύγιο του εκλεκτού φίλου και διαχειριστή της No Limits Νίκου Κυρίτση, που βρίσκεται δύομιση χιλιόμετρα πριν από το τελωνείο της Μέρτζανης, σε ένα παραδεισένιο περιβάλλον, ελάχιστα πάνω από τη ροή του Αώου. Το ίδιο βράδυ κάνουμε τη γνωριμία του Θοδωρή, διαχειριστή του υπέροχου ξενοδοχείου «Το γεφύρι», πλάι ακριβώς από το ιστορικό γεφύρι της Κόνιτσας, αλλά και του πρώην δημάρχου της πόλης, του Πρόδρομου Χατζευφραιμίδη, ενός ιδαλγού Κονιτσιώτη, γόνου προσφύγων από τη Μικρασία.

Έξω από την Κόνιτσα, με κατεύθυνση την Κοζάνη, στρίβουμε αριστερά για Μάζι, Αετόπετρα και Μέρτζανη. Το κοντέρ από τη στροφή αυτή μέχρι το Καταφύγιο του Κυρίτση γράφει δεκατέσσερα χιλιόμετρα, αφού έχουμε περάσει τη διασταύρωση για Ηλιόραχη, τα Λουτρά Καβάσιλων, αλλά και το Μάζι με την Αετόπετρα.

Τριακόσια μέτρα μετά τη γέφυρα Μπουραζάνη συναντούμε δεξιά μας τις εγκαταστάσεις του Κυρίτση, με τρία εντυπωσιακά δεντρόσπιτα που δένουν με το περιβάλλον της πλαγιάς. Εκεί, το ίδιο βράδυ, μας περιμένει ο Φλόρεντς Καπλάνι, ένας νεαρός Αλβανός υπήκοος, βοηθός του Νίκου και άριστος γνώστης

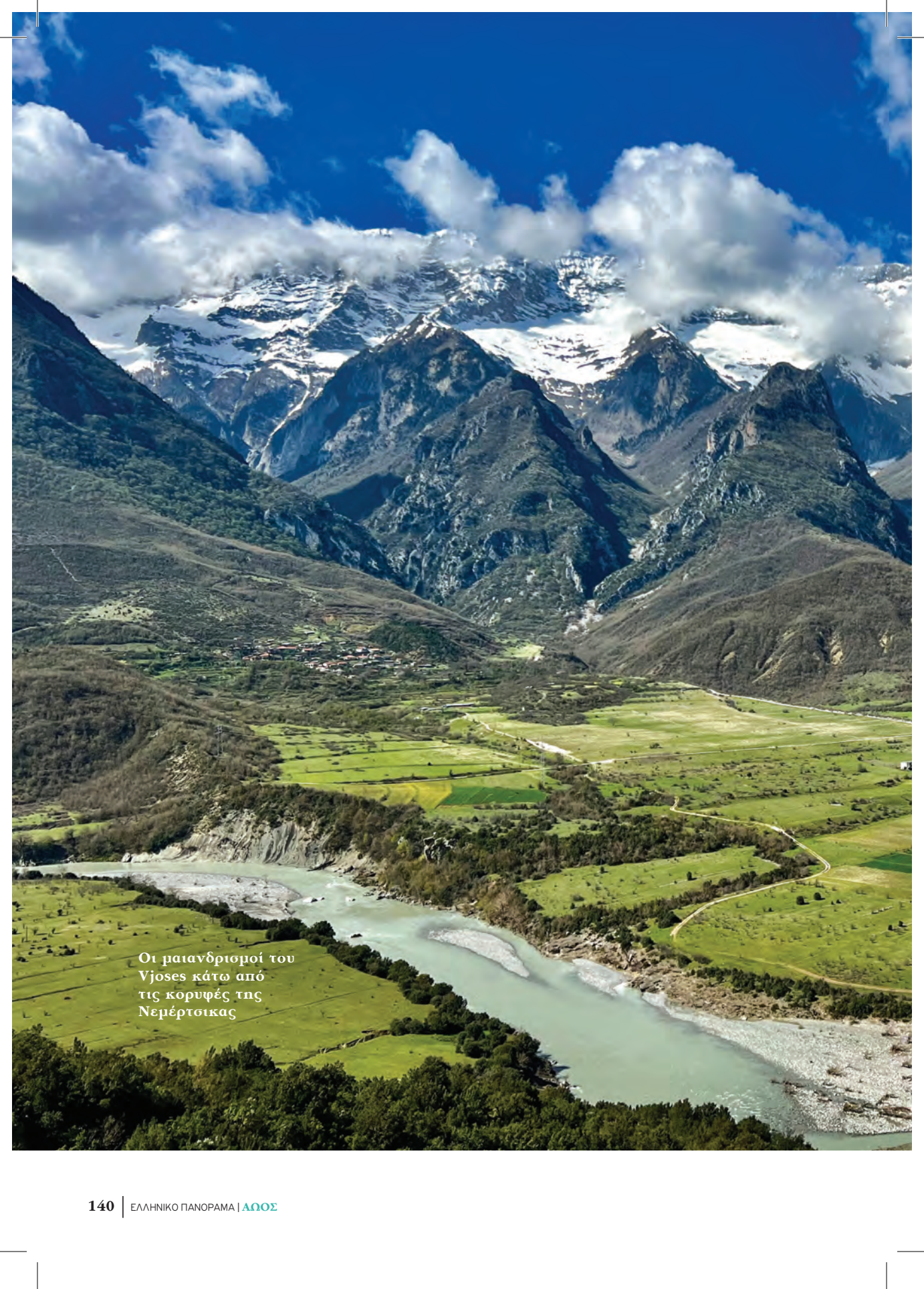

Εξωτερικό και εσωτερικό των εγκαταστάσεων και του ξυλόσπιτου της εταιρείας NO LIMITS

όχι μόνο της περιοχής αλλά και του Αώου γενικότερα, τόσο μέσα στην ελληνική επικράτεια, όσο και στην αλβανική, όπου βρίσκεται το σπίτι του. Mas τακτοποιεί σε ένα δεντρόσπιτο, αφού ανάψει τη σόμπα του και μας στρώσει τα κρεβάτια πάνω στο δώμα, όπου ανεβαίνουμε με εξωτερική σκάλα. Στο βασικό κτήριο του Καταφυγίου, με το πολύ ωραίο πέτρινο τζάκι, θα ακούσουμε ιστορίες του ποταμού και μια περίληψη του αυριανού οδοιπορικού μέσα στην Αλβανία ακολουθώντας την πορεία του Αώου. Ξυπνάω το πρωί ενωρίτερα και κατεβαίνω από το δεντρόσπιτο να κάμω μίαν επιτόπια αυτοψία του παραποτάμιου χώρου. Το Καταφύγιο είναι πνιγμένο στην ομίχλη και το μόνο που ακούγεται είναι οι δυνατοί παφλασμοί των κυλιόμενων νερών του ποταμού. Παίρνω τον παραποτάμιο δρόμο προς τα σύνορα και φτάνω ως το τελευταίο χωριό της ελληνικής επικράτειας, τη Μελισσόπετρα. Ακολουθώ σχεδόν στα τυφλά, μέσα από τους αδιόρατους πέπλους της

ομίχλης, το παραποτάμιο δάσος σε ένα ύψος περίπου δέκα μέτρων από την επιφάνεια της κοίτης. Στη διαδρομή μου αυτή πέφτω πάνω σε έναν μηχανισμό περαταριάς που ενώνει με συρματόσχοινο τις δυο όχθες του Αώου. Είναι μια από τις πολλές τέτοιες συρματινές γέφυρες του που θα βρούμε και στην πορεία μας μέσα στην Αλβανία. Όταν επιστρέφω στο Καταφύγιο, έχει έρθει από την Κόνιτσα και ο Νίκος ο Κυρίτσος, που με το δικό του αυτοκίνητο θα περάσουμε στη γείτονα χώρα, προκειμένου να γνωρίσουμε τις χορευτικές πιρουέτες που κάνει το ελληνικό ποτάμι μέσα στο ξένο έδαφος και, φυσικά, όλες τις ομορφιές του εθνικού αλβανικού δρυμού. Ο Νίκος, ο Φλορέντς, η Άννα κι εγώ μπαίνουμε στο «Fiat» και ξεκινάμε για τον εθνικό δρυμό της Νεμέρτσικας και του Αώου, σε όλο το μήκος του, που πιάνει από τη μεθόριο της Μέρτζανης ίσαμε την Πρεμετή, τελικό μας προορισμό. Αφού «καθαρίσουμε» από τα τελωνειακά

An aerial photograph of a mountain valley. In the foreground, a wide, light-colored river winds through a lush green valley. The middle ground shows rolling green hills and fields, with a small village visible in the distance. The background is dominated by towering, rugged mountains with significant snow cover under a bright blue sky with scattered white clouds.

Οι ραιανδρισμοί του
Vjoses κάτω από
τις κορυφές της
Νεμέρτσικας

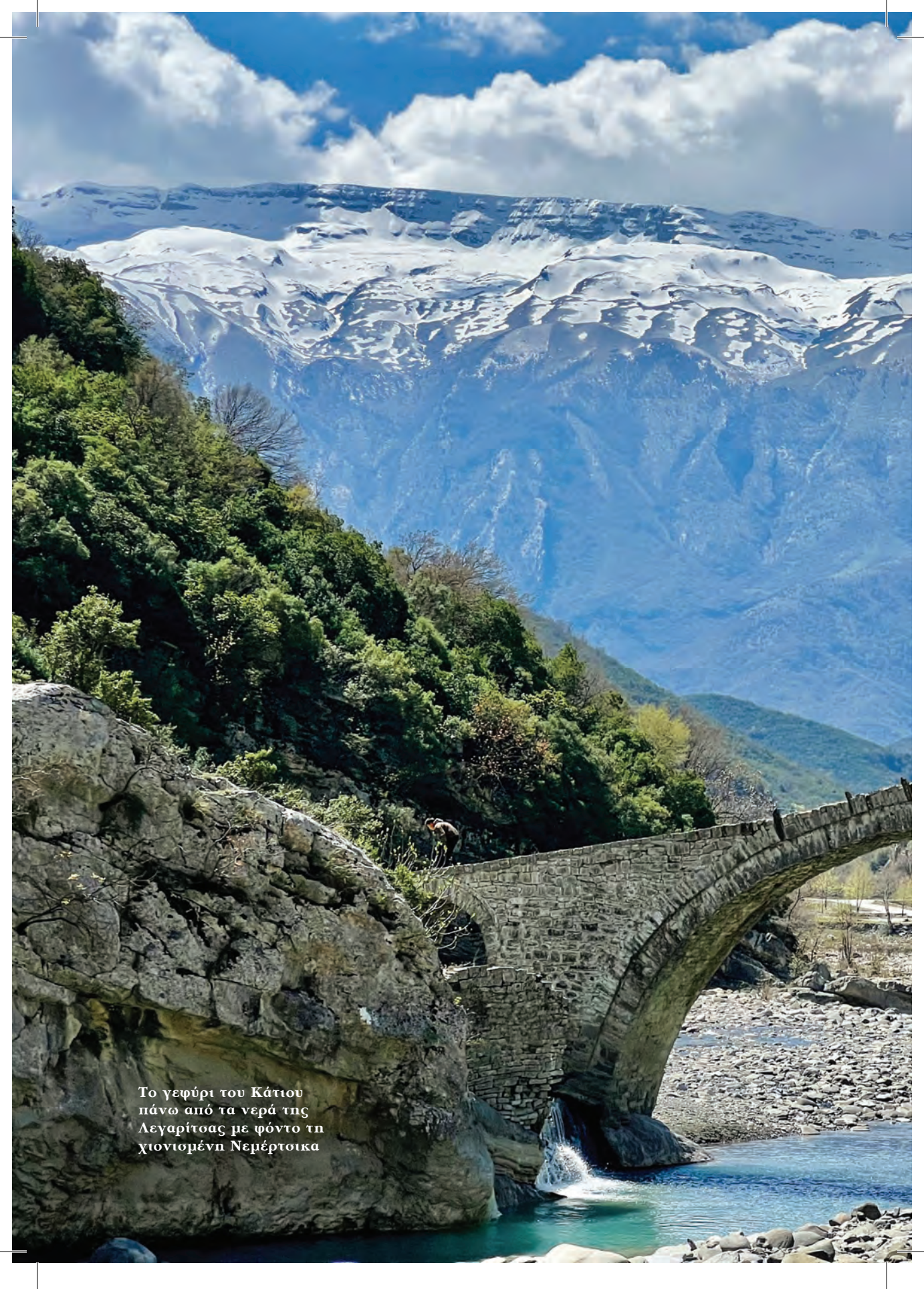
Τα περίφημα λουτρά Μπέντα δίπλα στο υπέροχο πέτρινο γεφύρι του Κάτιου

καθέκαστα, εισβάλλουμε στο αλβανικό έδαφος με μια πορεία παράλληλη προς το ποτάμι του Αώου. Ο Αώος εδώ γίνεται Βγιόσα (Vjoses) και λίγο μετά τα σύνορα δέχεται τα νερά του άλλου ελληνικού ποταμού, του Σαραντάπορου, για ν' ακολουθήσουν κοινή πορεία μέσα στην Αλβανία.

Η απόσταση Μέρτζανη-Πρεμετή είναι 37 χιλιόμετρα και το οδόστρωμα καλό αλλά στενό και με πολλές στροφές. Εντύπωση μου κάνει η εμφάνιση της κάθε γεφύρωσης, που επισημαίνεται με ιδιαίτερο σήμα. Σε ένα μεγάλο τμήμα του δρόμου αυτού δεν υπάρχει χώρος για στάθμευση, ενώ η σταδιακή αποκάλυψη των πλαγιών της Νεμέρτσικας είναι κάτι παραπάνω από εντυπωσιακή. Τα χωριά που περνούμε, πότε από δεξιά και πότε από αριστερά, είναι με τη σειρά: το Τσαρτσόβ, το Καλικόλ, το Ντρατσόβ, η Παλούμπα (Pellumbar), το Ιλιάρ, το Στρεμπές και το Καλούση (kaludh). Ύστερα έρχεται το Petran (η Πέτρα), το χωριό του Φλορέντς. Η θέα, όπως διασχίζουμε τον εθνικό δρυμό

της Νεμέρτσικας προς το βουνό, είναι επιβλητική και δεν έχει να ζηλέψει σε τίποτα από τα μεγάλα πάρκα της κεντρικής Ευρώπης. Στην πορεία μας αυτή κάνουμε μερικές παρακάμψεις-εξόδους από το οδικό δίκτυο, για να πλησιάσουμε την κοίτη του Αώου, η οποία σε αρκετές περιπτώσεις περνιέται με γραφικές συρμάτινες ανεμογέφυρες που έχουν στη βάση τους σανιδένια κλαπέτα. Λίγες εκατοντάδες μέτρα πριν από το Πετράν, μετά τη γέφυρα του παραπόταμου Λεγαρίτσα (Legarica), ο δρόμος στρίβει, για να ακολουθήσει την αριστερή του όχθη σε μια ακτίνα επτά χιλιομέτρων, μέχρι να φτάσει στα περίφημα Λουτρά της Μπέντα. Ακολουθώντας τον δρόμο αυτόν δεν θα σταθμεύσουμε στον προθάλαμο των Λουτρών, αλλά θα συνεχίσουμε σε χωματόδρομο δεξιά του ποταμού, και αφού περάσουμε από πρόχειρη γεφύρωση, θα ανηφορίσουμε, ίσα με την είσοδο, στο ονομαστό ομώνυμο φαράγγι του Λεγαρίτσα. Φτάνουμε ένα βήμα πριν από την είσοδο

Το γεφύρι του Κάτιου
πάνω από τα νερά της
Λεγαρίτσας με φόντο τη
χιονισμένη Νεμέρτσικα

Στις ξενοδοχειακές εγκαταστάσεις του Άλεξ στο χωριό Πέτρα

του φαραγγιού, για να το φωτογραφίσουμε και γυρίζουμε πίσω. Ψηλά απ' το φαράγγι φαίνεται, σε μια αεράτη τοποθεσία, το παραδοσιακό χωριό Μπέντα, που είναι σα να κρέμεται από μπαλκόνι τ' ουρανού. Επιστρέφοντας στα Λουτρά διαπιστώνουμε ότι εδώ έρχονται εκατοντάδες Ευρωπαίοι για τα θειούχα νερά των πηγών Λεγαρίτσα. Υπάρχουν βάθρες, κολυμβήθρες, πισίνες, άλλες αυτοσχέδιες κι άλλες περιφραγμένες, όλες όμως με γαλαζοπράσινα νερά και καυτές.

Αριστερά του ποταμού ανηφορίζει σκαλωτό μονοπάτι που βγάζει σε λίγα λεπτά σε τρίδυμη σπηλιά από τα στόμια της οποίας φαίνεται σε πανοραμική θέα ο ποταμός όπως κατηφορίζει στην κοιλάδα του Αώου, το περίτεχνο μονότοξο γεφύρι Κάτιου και όλες σχεδόν οι βάθρες με τα ιαματικά θειούχα ύδατα. Στην περιοχή δεν υπάρχει ούτε ένα κατάστημα εστίασης ή καφέ, πράγμα που προσθέτει γνησιότητα και γαλήνη στο πρωτογενές τοπίο των Πηγών.

Φεύγοντας από τα Λουτρά της Μπέντα, έχουμε απέναντί μας μια συνολική άποψη της τραχιάς κορυφογραμμής της Νεμέρτσικας, με όλες τις κυματιστές ή οδοντωτές κορυφές της, όπως αυτές προτάσσουν την τραχηλιά τους στο λευκό χιονένιο σεντόνι της βόρειας πλευράς, μέσα από φαράγγια, κράσπεδα, γκρεμούς και ακροβούνια, καθώς σμιλεύουν ένα πανέμορφο ορεινό σχεδιάσμα στιβαρών όγκων.

Στην πρώτη στροφή μετά την επάνοδό μας στον άξονα της Πρεμετής, ξαναστρίβουμε δεξιά, εκτός της πορείας μας, προς την πάλαι ποτέ ελληνική πόλη, για να προσεγγίσουμε το χωριό του Φλορέντς, την Πέτρα, και να πάρουμε μια γεύση από τη φιλοξενία του αδερφού του στον καινούργιο ξενώνα που μόλις αποπεράτωσε ο τελευταίος στα ψηλώματα του χωριού.

Ο Άλεξ, ένα νιο παλικάρι, κατάφερε, μ' ένα σωρό αντιξοότητες, να υψώσει μια δίπατη πολυτέλεια με έξι ευρύχωρα και ηλιόλουστα διαμερίσματα. Στο ισόγειο λειτουργεί αίθουσα πρωινού και εστιατορίου, για όποιους θέλουν να δοκιμάσουν τοπικές λιχουδιές που ετοιμάζει

Το φαράγγι της Λεγαρίτσας

Παραποτάμια πεζοπορική διαδρομή στην Πρεμετί

Οι ναοί του Αγίου Νικολάου (αριστερά) και της Αγίας Παρασκευής στην παλιά πόλη της Πρεμετής

η γυναίκα του, ο εξωτερικός αύλειος χώρος του ξενώνα είναι ένα ανθισμένο λιβάδι με γκαζόν, κεραμικούς διαδρόμους και ανεμπόδιση θέα σε ολόκληρη τη Νεμέρτσικα. Μια όαση ομορφιάς και γαλήνης σ' ένα τοπίο μαγικό κι ονειρεμένο που μπορεί να επισκεφτεί κάποιος και να μείνει έχοντας πολύ κοντά του τόσο τα Λουτρά της Μπέντα, όσο και την πόλη της Πρεμετής.

Από το χωριό της Πέτρας αναχωρούμε για τον τελευταίο μας προορισμό, την Πρεμετή, όπου και φτάνουμε σε σύντομο χρόνο. Μπαίνοντας στην Πρεμετή (Permet) παρατηρούμε μίαν απλόχωρη και όμορφη μικρή πόλη που ζει στους ρυθμούς της ευλογημένης διακριτικότητας ενός υπαίθριου πάρκου. Περιπατούμε στις τέσσερις γωνιές της: στην παλιά πόλη, στο νεκροταφείο της, στην ελληνική πλευρά με τους ναούς του Αγίου Νικολάου και της Αγίας Παρασκευής, αλλά και στα στενά με τα παλιά πέτρινα σπίτια. Στον ναό της Αγίας Παρασκευής βρίσκουμε

ανθρώπους να λειτουργούν την ορθοδοξία της άνοιξης μέσα σε έναν πολυάνθιστο κήπο με παγκάκια, κρατώντας ανοιχτή την εκκλησία. Η Πρεμετή, πόλη της νότιας Αλβανίας (κάτοικοι 6.000 περίπου, υψόμετρο 240 μέτρα) διαρρέεται από τον Αώο, που ρέει παράλληλα με την οροσειρά της Τρεμπεσίνα και στη συνέχεια διασχίζει το φαράγγι Κέλτσιρε. Ανήκει στην περιφέρεια (καζά) ως σαντζάκι του Αργυροκάστρου. Διαθέτει έναν ωραίο παρόχθιο πεζόδρομο και μίαν υπέροχη πλατεία με καφέ, εστιατόρια και εμπορικά καταστήματα. Ο Αώος, συνεχίζοντας τον ασύνορο ρου του, λίγο πριν από το Τεπελένι συναντάει τη ροή του Δρίνου, που κι αυτός πηγάζει σε ελληνικό έδαφος, στα μέρη της Πωγωνιανής. Ενωμένα τα δυο ποτάμια διαγράφουν μια πορεία κοινόπλευστη, γύρω στα ογδόντα χιλιόμετρα, μέσα από τα στενά του όρους Μαλακαστέρ, για να βγούνε στην κοιλάδα του Φιέρι και να εκβάλουν στην Αδριατική, στη μύτη του ακρωτηρίου της Νοβοσέλας (Novosele).

Ειδυλλιακές εικόνες του Αώου καθώς χάνεται ο ήλιος πίσω από τα βουνά

Επιστρέφουμε νωρίς στο Καταφύγιο του Νίκου, καθώς ο ίδιος αναμένει δυο ομάδες επτά γυναικών-ορειβατισσών από Αθήνα και Θεσσαλονίκη, που θα μείνουν στα άλλα δυο δειντρόσπιτα του καταυλισμού. Σκοπός τους, την άλλη μέρα το πρωί να συμμετάσχουν μαζί μας σε μια κυκλική ορειβατική διάσχιση των στενών του Αώου, με την καθοδήγηση και εποπτεία του Νίκου Κυρίτση.

Χρήσιμες πληροφορίες

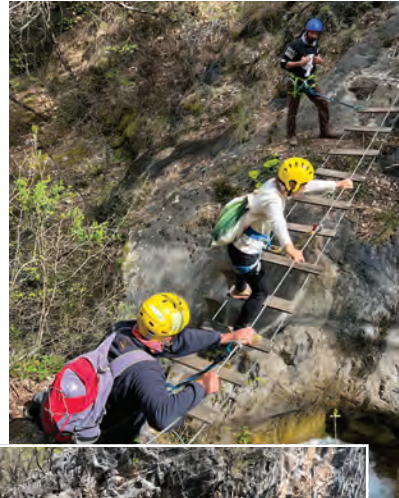
Ο Αώος έχει συνολικό μήκος 260 χιλιόμετρα, από τα οποία τα 70 βρίσκονται σε ελληνικό έδαφος και τα υπόλοιπα 190 σε αλβανικό, μέχρι να χυθεί στην Αδριατική.

Οι πηγές του βρίσκονται σε υψόμετρο 1.340 μέτρων, στην τεχνητή λίμνη που έχει κατασκευαστεί για την ύδρευση και ηλεκτροδότηση της περιοχής.

Σημαντικοί παραπόταμοι που ο Αώος δέχεται τα νερά τους είναι ο Σούσιτσα, ο Δρίνος, ο Σαραντάπορος, ο Βοϊδομάτης, το Αρκουδόρεμα και ο Διστρατιώτης.

NO LIMITS